

Nr 131.

Av herr **Eriksson, Valfrid, m. fl.**, om användande av överskottsmedel för försäld skog från kyrkoherdebostället i Östmarks församling till restaurering av församlingens kyrka.

Vid den 18 och 19 oktober 1924 av biskopen i Karlstads stift teologie doktor J. A. Eklund förrättad generalvisitation i Östmarks församlings pastorat uppmanade visitator församlingen att dels taga i övervägande ett vid visitationen uttalat önskemål om dubbelgolvs inläggande i kyrkan och dels vid lämpligt tillfälle ersätta kyrkans järnkamin med värmeledning av annat slag. (Bil. 1.)

Det visade sig emellertid sedermera, att kyrkan var i trängande behov av reparation i vida större omfattning och att en genomgripande restaurering av kyrkan var en tvingande nödvändighet, därest kyrkan icke skulle förfalla. Sälunda måste taket, som på flera ställen är så bristfälligt, att takdropp med därav följande röta uppstått, läggas om. Att uppelda kyrkan vintertid har trots den mest intensiva eldning visat sig vara omöjligt. Högre temperatur än 5 å 6 grader vid manshöjd kan icke åstadkommas. Att under sådana förhållanden temperaturen vid golvet blir outhärdlig är givet. Det är därför icke ägnat att förvåna, att flera fall inträffat, då personer i kyrkan förfrusit sina fötter. Då kyrkobesökarna icke vilja riskera liv och hälsa, är det helt naturligt, att kyrkan vintertid blir avfolkad. Orsaken till nu relaterade beklagliga förhållanden är att söka i otillräcklig sågspånsfyllnad på kyrkans tak, ingen fyllnad alls under golvet, inga innanfönster och en utbränd rykande järnkamin. (Bil. 2.)

Arkitekten Bror Almquist i Stockholm har efter erhållet uppdrag utarbetat ett av ritningar åtföljt förslag till kyrkans restaurering, varjämte byggmästaren Ernst Forsgren i Karlstad upprättat kostnadsberäkning å berörda restaureringsförslag, slutande å 66,000 kronor. (Särskilt konvolut.)

Kungl. byggnadsstyrelsen har härefter på av Östmarks församlings kyrkostämma därom gjord framställning (Bil. 3) och sedan riksantikvariens och domkapitlet i Karlstad avgivit av kungl. byggnadsstyrelsen inhämtade yttranden i ärendet den 16 december 1927 fastställt ifrågavarande restaureringsförslag, därvid tillika meddelats vissa bestämmelser med avseende å restaureringen. Kostnadsberäkningen har emellertid sänkts till 60,000 kronor. (Bil. 4.)

Östmarks församlings ekonomiska ställning, som hittills varit rätt god, har under de sista åren, såsom av det följande framgår, visat en tydlig tendens till försämring. Uttaxeringen per bevillningskrona för den kyrkliga och borgerliga kommunen, som för år 1923 utgjorde 6 kronor, har sålunda varit stadd i jämn stegring och utgör för år 1928 9 kronor (Bil. 5), och detta oaktat man av besparade medel nödgats tillgripa 10,000 kronor. Därest dessa medel icke funnits att tillgå, skulle uttaxeringen hava sprungit upp till kronor 10:50. (Bil. 6.) Med avseende å den såväl kyrkliga som borgerliga kommunens ställning vid årsskiftet den 31 december 1926 hänvisas till bil. 7 och 8. År 1926 nödgades församlingen till täckande av kostnaderna för *da* beslutade skolhusbyggen upptaga ett 30-årigt amorteringslån å 60,000 kronor. Under hösten år 1927 har kyrkostämman måst fatta beslut om byggande av ett nytt skolhus för en beräknad kostnad av omkring 30,000 kronor; och ännu återstå att nybygga två skolhus för en beräknad kostnad av omkring 35,000 kronor. (Bil. 9 och 10.) Medel till dessa kostnader måste täckas genom ett nytt lån, minst lika stort som det ovannämnda.

Av det anförda framgår, att församlingen icke ser sig i stånd att med egna tillgångar eller genom upptagandet av därför erforderligt lån bekosta ifrågavarande restaurering (Bil. 3 och 11), med avseende å vars betydelse jämväl från kulturhistorisk synpunkt sett åberopas bifogade, av arkitekten Almquist gjorda uttalande. (Bil. 12.) Om sålunda restaureringen skall kunna förverkligas, måste således medel därtill på annat sätt anskaffas. Församlingen, som har kännedom om, att Kungl. Maj:t efter riksdagens och kyrkomötets hörande nyligen tilldelat Ekshärads församling skogsförsäljningsmedel från dess kyrkoherdeboställe till belopp, överstigande 100,000 kronor, för restaurering av Ekshärads kyrka, hoppas, att en liknande utväg skall kunna möjliggöra restaureringen av Östmarks kyrka. (Bil. 3.)

Sättet för tillkomsten av Östmarks kyrkoherdeboställe talar för, att Östmarks församling bör anses kunna i lika, om ej i än högre grad än Ekshärads församling, göra anspråk på skogsförsäljningsmedel från Östmarks kyrkoherdeboställe till nu ifrågavarande kyrkorestaurering. Beträffande tillkomsten av sistnämnda boställe må meddelas följande.

Genom kungl. resolution den 19 maj 1761 ålades Östmarks kapellbor, som *da* tillhörde Fryksände pastorat, att uppodla och bebygga någon tjänlig plats till boställe åt sin präst. År 1765 förbundo sig ägarna av hemmanen Långerud, Mellmark, Sörmark och Östmark att tillskjuta ägor till ett prästboställe. Vid den 27 oktober 1771 hållen sockenstämma träffades överenskommelse, att Långerud och Östmark skulle för berörda ändamål tillskjuta $\frac{7}{15}$ av inägorna och hälften av skogen samt Östmark dessutom avstå tomt till prästgårdsbyggnaderna och en norr därom belägen hed. Mellmark och Sörmark skulle avstå återstående $\frac{8}{15}$ av inägorna och likaledes hälften av skogen samt dessutom en vid stranden av sjön Kläggen belägen slätter jämte fiske därstädes. Sjöstranden bortbyttes sedermera till Östmark emot det så kallade

Knölnäset, men skulle bostället fortfarande tillsammans med Mellmark och Östmark äga rätt till fiske i nämnda sjö. Genom byten hemmanen emellan sammandrogos de sålunda till prästboställe avstådda inägorna till ett å hemmanen Mellmark och Östmark beläget skifte omkring de å Östmark förlagda åbyggnaderna. Skogsmarken tillades bostället i ett skifte intill inägorna. Boställets samtliga på berörda sätt tillkomna ägor upptogs å den vid stor-skifte åren 1770—1772 upprättade kartan, som i vad den avsåg boställets ägor godkändes av hemmansägarna vid vederbörande häradsrätt den 26 mars 1773. De socknemän, som icke avstodo jord till bostället, vilket nästan helt och hållet upptagits "af skogroten", bekostade dess uppodlande. Genom kungl. brev den 23 november 1855 förordnades, att Östmarks församling skulle från Fryksände pastorat avskiljas och utgöra ett särskilt gäll, i sammanhang varmed föreskrevs, att kyrkoherden i det nya pastoratet skulle såsom boställe erhålla ovan omförmälda lägenhet. Bostället, som är oskattlagt, har i nu gällande jordebok av år 1877 införts bland skatteegendomar, boställen, och benämnes Östmark nr 2. (Bil. 13.)

I övrigt hänvisas till den på grund av nådigt bemyndigande enligt kungl. kammarkollegii uppdrag av Harald Skoglund utarbetade, år 1922 av trycket utkomna redogörelse för de ecklesiastika boställena i Värmlands län.

Genom kungl. brev den 26 februari 1915 angående disposition av skogen till kyrkoherdebostället i Östmarks församling förordnades, att skogsmarken till ifrågavarande kyrkoherdeboställe skulle från och med den 1 maj 1915 stå under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning och att behållna skogsavkastningen från bostället under tiden från berörda den 1 maj till utgången av nu löpande löneregleringsperiod den 30 april 1928 skulle tillfalla boställshavaren.

Genom kungl. resolution den 1 juli 1927 har fastställts ny lönereglering för prästerskapet i Östmarks pastorat att träda i kraft den 1 maj 1928 och gälla till och med den 30 april 1948.

Kungl. kammarkollegium har jämlikt stadgande i den för ämbetsverket gällande instruktion genom beslut den 29 november 1927 fastställt det i 19 § 4 mom. lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910 omförmälda beloppet beträffande skogen å ifrågavarande boställe till 3,985 kronor att utgå tillsvidare under tiden den 1 maj 1928—den 30 april 1931. (Bil. 14.)

Erfarenheten har visat, att den verkliga skogsavkastningen från ecklesiastika boställen mycket ofta brukar vida överstiga den av skogsstaten beräknade. Sålunda har kungl. kammarkollegium i den 24 november 1914 avgivet underdånigt utlåtande i det genom förberörda kungl. brevet den 26 februari 1915 avgjorda ärendet meddelat, att i en av kungl. domänstyrelsen den 23 mars 1891 för en tid av 20 år fastställd skogshushållningsplan för Östmarks kyrkoherdeboställe den årliga avverkningen beräknats till 272 kubikmeter och antagits komma att lämna en årlig behållning av 154 kronor.

Emellertid hade behållningen i själva verket utgjort för ecklesiastikåren 1891—1901 11,768 kronor 15 öre eller i medeltal för år 1,176 kronor 81 öre och för ecklesiastikåren 1901—1911 20,736 kronor 73 öre eller i medeltal för år 2,073 kronor 67 öre. Genom resolution den 12 december 1913 har kungl. domänstyrelsen fastställt ny skogshushållningsplan för bostället att gälla till den 1 maj 1931, i vilken plan den årliga behållna skogsavkastningen beräknats till 2,000 kronor. Såsom av kungl. kollegii förenämnda beslut den 29 november 1927 framgår, har sistnämnda årliga skogsavkastning efter kungl. domänstyrelsens förnyade beräkning fastställts för tiden den 1 maj 1928—den 30 april 1931 till 3,985 kronor. Kungl. domänstyrelsen har emellertid i den 15 november 1921 avgivet underdånigt utlåtande meddelat, att vederbörande överjägmästare för tiden den 1 maj 1928—den 30 april 1948 beräknat, att en behållning av skogsskötseln vid bostället av 110,360 kronor skulle komma att uppstå eller årligen i medeltal cirka 5,515 kronor.

I detta sammanhang torde böra erinras, hurusom i likalydande av riksdagsmannen i första kammaren Jonas Andersson i Hedsta (nr 175) och riksdagsmannen i andra kammaren Lars Olsson i Hov (nr 263) vid 1927 års riksdag väckta motioner angående vinnande av ett bättre ekonomiskt utbyte av de lokala ecklesiastika avlöningstillgångarna, bland annat, "följande typiska fall bland de många" meddelats: "I Forssa pastorat i ärkestiftet, vars skogsavkastning vid regleringens ikraftträdande den 1 maj 1918 fastställdes till 2,615 kronor, fastställdes den därefter den 7 februari 1924 för tiden 1 maj 1922—30 april 1929 till 14,465 kronor. Då det sistnämnda beloppet utgör i det närmaste en sexdubbling av det förstnämnda, kan ej konjunkturförändringen ensam vara skuld härtill. Kontrasten mellan de olika uppskattningsbeloppen belyser också beräkningarnas tillförlitlighet. Utfallet av skogsförsäljningarna under en följd av år har dock visat, att den sistnämnda siffran var riktigast. Församlingen har på grund av detta system måst under åren 1918—1922 utdebitera den sista treöringen och därigenom under samma år tillskyndats en förlust av 18,270 kronor. För Ovanåkers pastorat i samma stift, vars boställsskogar åren 1915—1923 lämnade en nettobehållning av 100,379 kronor, är årliga skogsavkastningsbeloppet fastställt till 3,000 kronor. Då pastoratet de flesta åren under denna nioårsperiod måst utdebitera den sista treöringen, har denna alltför låga beräkning under denna tid åstadkommit en onödig debitering av 46,460 kronor, vilket är så mycket mer betungande som församlingen har att dragas med en till 10 kronor på bevillningskrona uppgående kommunalskatt."

I samma motioner framhålles tillika, att i propositionen rörande 1910 års ecklesiastika lagstiftning funnes intagen en finansplan, enligt vilken från pastoraten inlevererade överskott å prästerliga avlöningsmedel beräknats till endast 29,181 kronor men under budgetåret 1925—1926 utgjort 330,398 kronor 7 öre eller mer än elva gånger mera än vad som beräknats. Enligt samma finansplan hade bruttoinkomsten av skogsförsäljningsmedlen för sagda bud-

getär beräknats uppgå till 850,540 kronor men belöpte sig i verkligheten till 4,580,445 kronor, alltså mera än det femdubbla. Under samma tid ökades kyrkofondens tillgångar från 38,522,829 kronor 69 öre vid budgetårets början till 40,786,627 kronor 75 öre vid dess slut eller med 2,263,758 kronor 6 öre.

Med hänsyn till vad sålunda anförts torde skäl förefinnas för antagande, att överskott jämväl komma att uppstå å de efter verkställda beräkningar fastställda skogsavkastningarna vid Östmarks kyrkoherdeboställe. Även torde kunna inträffa, att överskott å de i 19 § 4:o) mom. prästlöneregleringslagen omförmälda skogsförsäljningsmedel komma att uppstå.

På grund av det anförda, och då med avseende å Östmarks kyrkas kulturhistoriska värde det jämväl måste anses utgöra ett betydande statsintresse, att kyrkan räddas ifrån förfall, tillåta vi oss vördsamt hemställa,

det riksdagen måtte för sin del medgiva, att av eventuellt uppkommande överskottsmedel, varom ovan förmälts, för försåld skog från kyrkoherdebostället i Östmarks församling må under de villkor, Kungl. Maj:t kan finna skäl föreskriva, utgå ett utslag å 60,000 kronor för restaurering av församlingens kyrka i enlighet med ritningar, som blivit i vederbörlig ordning fastställda.

Stockholm den 21 januari 1928.

Valfrid Eriksson.

Georg Dahl.

J. Bergman.

Bil. 1.

Avskrift.

Utdrag av visitationsprotokoll. År 1924 den 18 och 19 oktober förrättades generalvisitation å Östmarks pastorat av biskopen över Karlstads stift m. m. dokt. J. A. Eklund.

Närvarande: Pastoratets kyrkoherde Wilhelm Kihlgren, kyrko- och skolråd samt pastoratsledamöter.

§ 12.

Efter av visitator gjord framställning till församlingsmedlemmarna att framkomma med önskemål rörande församlingens angelägenheter, yttrade herr C. J. Berggren, att dubbelgolv i kyrkan borde inläggas för att bättre behålla värmen. Detta uppmanade visitator kyrkorådet taga i övervägande.

§ 14.

Uppmanade visitator församlingen att vid lämpligt tillfälle ersätta järnkaminen i kyrkan med värmeledning av annat slag.

 Sälunda förekommet betyga:

Östmarks kyrka år och dag som ovan.

	<i>J. A. Eklund.</i>	
<i>W. Kihlgren.</i>	<i>Karl Börjeson.</i>	<i>Nath. Sandborg.</i>
<i>C. J. Berggren.</i>	<i>Lars Sätterlund.</i>	<i>Wiktor Holm.</i> vid protokollet.

Bil. 2.

Avskrift.

Utdrag ur protokoll, hållet i sammanträde med Östmarks församlings kyrkoråd den 11 december 1927.

§ 5.

Kyrkorådet ser med bekymmer de alltjämt minskade kyrkobesöken vintertid i följd av kyrkans bristande uppvärmning, som gör det hälsovådligt att bevista gudstjänsten. Värmeanordningen med befintlig kamin är under alla förhållanden otillräcklig, enär vid golvet även med annars möjlig normal värmegrad kylan alltid förblir odräglig. Enkelt golv på jordbotten kan ock ostridigt lägga hinder för ett bättre härutinnan.

Så klagas även allmänt över de högst obekväma bänkarna, varför de behöva förändras eller nya anskaffas.

Därtill är icke mindre viktigt, att vattentaket av spån, nu till stor del alldeles förstört av röta, ersättes med nytt. Detta borde göras av täljd spån, i likhet med den på väggarna, för att så den ålderdomliga kyrkan måtte komma i sitt ursprungliga stilrena skick.

Att vid en på det högsta av behovet påkallad restauration åtskillig försköning av kyrkans interiör icke bör utebli, är självfallet, om den ärevördiga gamla tempelbyggnaden skall inför nuvarande och kommande generationer kunna framstå med tillbörlig vörndnad och med sina gudstjänster bjuda andlig vederkvickelse.

Rätt utdraget betygar

W. Kihlgren,
kyrkoherde.

Avskrift.

Bil. 3.

Utdrag av protokoll, hållet i extra kyrkostämma med Östmarks församling den 13 november 1927.

§ 2.

Företogs till behandling av kyrkorådet förut behandlat ärende rörande påtänkt reparation av församlingens kyrka, gående ut på en kostnad av 66,000

kronor enligt av fackmän uppgjord beräkning, liksom även ritningar och arbetsbeskrivning framlades.

Sedan utsedda kommitterade redogjort för ärendet i fråga, lämnades ordet fritt. Därvid yttrades, att som andra församlingar, exempelvis Ekshärad, för samma ändamål erhållit skogsmedel och det är obestriddigt, att Östmarks kyrkoherdeboställe är donerat samt alltså församlingens rättmätiga egendom, så torde utsikt finnas till framgång av en underdänig ansökan om nådigt tillstånd att erhålla inflytande skogsmedel. Enhälligt beslöts ingå till kungl. byggnadsstyrelsen för att få ritning och kostnadsförslag godkända.

I likhet med kyrkorådet ansåg stämman, att en reparation i enlighet med förslaget icke kan ifrågakomma, därest icke medel till hela kostnaden kan erhållas medelst avkastningen av boställsskogen. Följande personer valdes att ingiva dessa handlingar samt jämväl lämna utredning om församlingens ekonomiska ställning och att ombesörja ärendet i sin helhet, nämligen kantor Karl Börjeson, nämndemannen Per Nilsson i Millmark, folkskolläraren Birger Sjöstedt och hemmansägaren Nathanael Sandborg, Östmark.

Rätt utdraget betygar

W. Kihlgren,
kyrkoherde.

Bil. 4.

Avskrift.

Till pastorsämbetet i Östmarks församling.

Till kungl. byggnadsstyrelsen hava de av Östmarks församling vid kyrkostämma den 13 november 1927 särskilt utsedda kommitterade den 21 i samma månad för prövning och fastställelse överlämnat ett av arkitekten Bror Almquist utarbetat, av 5 ritningar och kostnadsberäkning åtföljt förslag till restaurering av Östmarks kyrka.

Sedan riksantikvarierna den 25 förenämnda november och Karlstads domkapitel den 14 innevarande december i ärendet avgivit yttranden, har kungl. byggnadsstyrelsen vid föredragning denna dag fastställt ifrågavarande restaureringsförslag med föreskrift, att innan ommålning av innertaket äger rum undersökning skall företagas för utrönande, huruvida dekorativ målning finnes under det nuvarande målningslagret, i vilket fall riksantikvariernas anvisningar rörande takets behandling skola inhämtas. Dessutom understryker byggnadsstyrelsen förslagens bestämmelse, att behandling av kyrkans äldre inventarier, såsom predikstol m. m., endast må anförtros åt person, som av riksantikvarierna därtill blivit godkänd.

Beträffande den till förslaget hörande kostnadsberäkningen, som slutar å 66,000 kronor, får byggnadsstyrelsen slutligen framhålla, att frågan om behövligheten av orgelns reparation för en kostnad av 10,000 kronor icke behöfver utretts, varför kostnadssumman i ärendets nuvarande läge synes böra reduceras och slutsumman sättas till i runt tal 60,000 kronor. Detta meddelas Eder för vederbörandes underrättande.

Det fastställda förslaget med tillhörande handlingar har tillställts omförmälda kommitterades ombud sekreteraren H. Bovin.

Stockholm den 16 december 1927.

Ivar Tengbom.

Ragnar Hjorth.

/ Sten Zethelius.

Avskrift.

Bil. 7.

Undertecknade, utsedda att granska kyrkans och skolans räkenskaper för år 1926, hava vid fullgörandet härav att avgiva följande berättelse.

Skolans räkning.

Tillgångar vid årets början:

Fastigheter	180,000: —	
Inventarier	2,800: —	
Skolmaterialier	2,600: —	
Kassabehållning	5,269: 20	190,669: 20

Inkomster under året:

Utdeb. skatter	16,364: 27	
Statsbidrag	39,109: 52	
Bidrag av landsting	150: —	
Räntor	148: 56	55,772: 35

Skulder vid årets slut:

Till pensionsstyrelsen	60,000: —	
„ Sunne sparbank	5,861: —	65,861: —
„ Lövhogens C:o	500: —	
„ Emil Andersson	8,350: —	
Värdeökning å fastigheter	20,000: —	
„ „ inventarier	1,000: —	
„ „ skolmateriel	700: —	21,700: —
	Kronor	334,002: 55

Skulder vid årets början:

Till Sunne sparbank	6,113: —	
„ kommunen	28,179: 48	34,292: 48
„ Lövhogens C:o	500: —	
„ Emil Andersson	19,150: —	

Utgifter under året:

Nybyggnad av fastigheter	28,530: 11	
Reparation „ „	2,766: 72	
Anskaffning av inventarier	1,296: 92	
„ „ skolmateriel	925: 35	
Lärarelöner	42,418: 70	
Skolkassörens arvode	250: —	
Bränsle	5,340: 75	
Lyse	209: 25	
Renhållning	1,448: 64	6,998: 64
Räntor	529: 03	
Övriga utgifter	1,899: 56	85,615: 03

Tillgångar vid årets slut:

Fastigheter	200,000: —	
Inventarier	3,800: —	
Skolmaterialier	3,300: —	
Kassabehållning	6,995: 04	214,095: 04
	Kronor	334,002: 55

Kyrkans räkning.*Tillgångar vid årets början:*

Fastigheten Gärdet	4,000: —	
Kassabehållning	129: 36	4,129: 36

Inkomster under året:

Utdeb. skatter	3,887: 13	
Bidrag av staten	20: 06	
Arrende för egend. Gärdet	64: 37	
För gravplatser	104: —	
Vinstutdelning	180: —	4,255: 56
	Kronor	8,384: 92

Utgifter under året:

Reparationer	427: 75	
Inventarier	98: 35	
Lön till klockarn	600: —	
„ „ kyrkobetjäning	470: —	
Renhållning och bränsle	54: 60	
Övriga utgifter	684: 19	2,334: 89

Tillgångar vid årets slut:

Fastigheten Gärdet	4,000: —	
Kassabehållning	2,050: 03	6,050: 03
	Kronor	8,384: 92

Då räkningarna äro förda med synnerlig reda och ordning och kassorna försedda med nödiga verifikationer, så har av revisionen icke något anmärkningsvärt förekommit; utan få vi föreslå full och tacksam ansvarsfrihet för räkenskapsförarna, för den tid revisionen omfattar.

Östmark den 22 april 1927.

P. Aug. Eriksson.

J. P. Ekberg.

Avskrift.

Bil. 8.

Utdrag av Revisionsberättelse över under Östmarks kommunalfullmäktige lydande räkenskaper och fonder år 1926.

Kommunens ekonomiska ställning den 31 dec. 1926 framgår av följande sammanställning av samtliga räkenskaper:

*Tillgångar:**Fastigheter:*

Kommunens	8,600: —	
Vårdhemmet	59,530: 94	68,130: 94

Fordringar och kontanter:

Kommunen	25,022: 01	
Vårdhemmet	623: 75	
Fattigvårdsstyrelsen	5,910: 19	
Barnavårdsnämnden	432: 82	31,988: 77

Inventarier:	13,895: 15
Aktier:	15,000: —
	Kronor 129,014: 86

Skulder:

<i>Kommunens:</i>	
Kassabrist	1,050: 80
Pensionsstyrelsen	3,258: —
Sunne sparbank	8,580: —
Britta Henriksson	1,534: 68
	14,423: 48
<i>Vårdhemmets:</i>	
Gåvomedelsfonden	1,680: —
Prästerskapets änke- och pupillkassa	8,692: 61
Flottans pensionskassa	3,118: 78
Diverse personer	4,029: 62
	17,521: 01
<i>Fattigvårdsstyrelsens:</i>	
Kassabrist	190: 08
	Summa skulder 32,134: 57
Kapitaltillgångar över skulderna	96,880: 29
	Kronor 129,014: 86

I sammandraget ingå icke följande fonder, som vid årsskiftet utvisade nedan upptagna behållning.

Skogsaccisfonden	20,000: —
Byggnadsfonden	7,000: —
Valborg Larsdotters fond	1,349: 82
Mathilda Nilssons fond	501: 31
P. J. Bäckmans fond	5,190: 11
Ingeborg Stevenssons fond	787: 59
Gåvomedelsfonden	16,559: 38
	Kronor 51,388: 21

I utdragna delar rätt avskrivet, intyga

Landmark.

Karl Börjeson.

Revisorer.

Avskrift.

Bil. 9.

Till tvenne skolhusbyggnader blev 1925 upptaget ett 60,000-kronorslån att amorteras och förräntas på 30 år. Om uppförandet av ett tredje skolhus för 2 lärarekrafter är beslut fattat, och kan detta ej byggas utan ett ytterligare lån, om annars tillstånd därtill kan erhållas. Därefter ha vi med all sannolikhet ännu tvenne skolhus att ombygga eller genom grundlig reparation och tillbyggnad förbättra. Så skuldsatt kan församlingen icke komma ut med någon större kyrkoreparation utöver vad den är lagligen förpliktad för byggnadens nöd-
torftiga underhåll.

Östmark den 17 december 1927. .

W. Kihlgren.
kyrkoherde.

*Avskrift.**Bil. 10.*

På begäran får jag härigenom vitsorda:

att Östmarks församlings skoldistrikt sedan början av år 1920 låtit uppföra:

1 skolhus för skola med 3 läraravdelningar, vilket skolhus innehåller 3 lärosalar med avklädningsrum och gymnastiksal, till skolhuset hörande bostadshus med 3 bostadslägenheter samt uthus med bl. a. slöjdsal och tvättstuga;

2 skolhusbyggnader, innehållande vardera 2 lärosalar med avklädningsrum och 2 bostadslägenheter;

2 skolhusbyggnader för mindre folkskolor, innehållande vardera 1 lärosal med avklädningsrum och 1 bostadslägenhet;

tillbyggnad av 1 lärosal vid ett förutvarande skolhus;

att församlingen för bestridande av de av dessa skolbyggnadsföretag föranledda kostnader den 4 december 1925 erhöll Kungl. Maj:ts tillstånd att upptaga ett trettioårigt amorteringslån å sextiotusen (60,000) kronor;

att församlingen nyligen beslutat att under nästkommande år låta uppföra en ny skolhusbyggnad för en skola med 2 läraravdelningar och med 2 bostadslägenheter, för vilken byggnad ett trängande behov föreligger;

samt att därefter ytterligare behov föreligger av ny- eller ombyggnad av tvenne skolhus inom församlingen.

Karlstad den 19 december 1927.

Bror Larson.

*Avskrift.**Bil. 11.*

Utdrag av protokoll vid sammanträde med Östmarks kyrkoråd den 6 november 1927.

Framlades ritningar till en påtänkt reparation av församlingens kyrka, uppgjorda av arkitekt Bror Almquist, och kostnadsförslag av byggmästare Ernst Forsgren. Kyrkorådet anser det önskvärt och nödigt att få en reparation till stånd utan att dock tilltro sig vara kompetent att avgiva något yttrande om förslaget i fråga.

Skuldsatt som församlingen redan förut är för skolhusbyggnader, så kan ingen tanke på en dylik reparation finnas, därest ej, såsom man tänkt sig, hela kostnaden skulle kunna erhållas medelst avkastningen från boställsskogen. Innan kyrkostämman tar ställning till saken, måste enligt kyrkorådets mening nådigt tillstånd utverkas att få använda ifrågasatta skogsmedel.

Rätt utdraget betygar,

W. Kihlgren.
kyrkoherde.

*Avskrift.**Bil. 12.*

Stockholm den 8 december 1927.

Utlåtande beträffande Östmarks kyrka, Värmland:

Undertecknad, som uppgjort ett av församlingen antaget förslag till kyrkans restaurering, får härmed, anmodad att yttra mig om de av mig därvid föreslagna åtgärdernas motivering, anföra följande:

Det gamla vackra templet, vilket tillkommit så väl anpassat efter dess miljö och vilket givetvis på sund och dessutom för Värmland så karakteristisk, intressant utformning, har under tidernas lopp pietetsfullt fått bibehålla denna form i stort sett väl bevarad och står därför nu kvar som en, även kulturhistoriskt sett, mycket värdefull byggnad.

Emellertid, tidens oavsläppliga tärande hotar nu kyrkans bestånd, särskilt med tanke på de frätta yttertaken och det delvis angripna golvet, varförutom den otillräckliga omboningen av såväl väggar som innertak och golv, omöjliggör kyrkans uppvärmning så pass, att gudstjänstens hållande ej skall röna alltför stor menlig inverkan härav. Den nuvarande gamla, f. ö. utbrända Gurneyugnen är under alla förhållanden otillräckligt effektiv, varjämte den nedsotade tak och väggar samt för resten, med både utseende och anbringningssätt jämte rökrör är synnerligen störande för både det inre som det yttre.

Det är från dessa synpunkter sett, som jag föreslagit yttertakens omläggning med varaktig spån av kärnfuru, golvlagens komplettering och förseende med mellangolv samt väggarnas ombonning med innerpanel jämte innerfönsters anskaffande m. m., samt framför allt värmelednings införande. Att kyrkan dessutom är i stort behov av inre ommålning är utom allt tvivel. Då alla dessa arbeten äro avsedda att dessutom utföras med största hänsynstagande till kyrkans ålderdomliga prägel, så kan jag med fullaste övertygelse förorda, att den sålunda tänkta restaureringen kommer till stånd och då med allra första, så att församlingen får sin kära gamla kyrka i ett värdigt skick och det gamla kulturminnesmärket oförvanskade bevarat.

Stockholm den 8 december 1927.

Bror Almquist.

Avskrift.

Bil. 13.

Utdrag ur 1877 års jordebok för Värmlands län, Älvdals och Fryksdals härad, Östmarks socken.

Skatte Egendomar. Boställen.

Marken Östra nr 2, Oskattlagdt.

Annot: Kyrkoherdeboställe i Östmarks Pastorat. Af skattehemmanets 1 mtl. Marken Östra N:o 1 ägor. Skänkt den 27 Oktober 1771 af ägarne utaf hemmanen Långerud, Mellan-, Södra- och Östra Marken till kaplansboställe; men sedan denna församling blifvit eget pastorat innehafves det till boställe åt kyrkoherden.

1880 d. 23 Dec. Kongl. Bref med afslag ang. sökt understöd för bebyggande af kyrkoherdebostället i Östmarks församling. N:o 1354 år 1880 A. R.

1881 d. 11 febr. Kongl. bref ang. skogsafkastningen.

1915 d. 26 febr. kungl. bref ang. disp. af skogen.

1915 d. 1 okt. kungl. bref ang. utarrendering.

Benämnes Östmark enl. kammarkollegii beslut den 10 sept. 1914.

(1923 d. 14/8 kungl. ämb.-skriv. ang. jordupplåt.)

(1924 d. 1 febr. kgl. ämb.-skr. ang. ifrågasatt redovisning av skogsförsäljningsmedel.)

Avskrift.

Bil. 14.

Till kungl. domänstyrelsen.

I underdånigt utlåtande den 15 november 1921 har Ni framlagt förslag till beräkning av behållna årliga skogsavkastningen vid kyrkoherdebostället oskattlagda lägenheten Östmark nr 2 i Östmarks socken av Värmlands län, varefter Ni i skrivelse den 13 augusti 1927 ånyo yttrat Eder i ärendet. Häröver hava yttranden avgivits av vederbörande pastorat och kontraktsprost ävensom den 12 oktober 1927 av domkapitlet i Karlstad och den 17 oktober 1927 av länsstyrelsen.

Kungl. kammarkollegium — som jämlikt stadgande i den för kungl. kollegium gällande instruktion har att pröva och avgöra detta ärende — fastställer det i 19 § 4 mom. lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910 omförmälda beloppet beträffande skogen å ifrågavarande kyrkoherdeboställe till tretuseniohundraåttiofem (3,985) kronor att utgå tillsvidare under tiden den 1 maj 1928—den 30 april 1931.

Därjämte anhåller kungl. kollegium, att Ni ville i sinom tid till kungl. kollegium inkomma med nytt förslag till beräkning av behållna årliga skogsavkastningen vid ifrågavarande boställe.

Stockholm den 29 november 1927.

G. Grefberg.

Casten von Otter.

C. G. Lindgren.

Rätt avskrivna intyga:

(Oläsligt namn.)

A. Lindblad.